

Høringssvar: Danmarks Naturfredningsforening (DN) Assens afdeling

Emne: Vedvarende Energi strategi (sol og vind) 2024

Afsender: Jess Jørgensen

Dato: 13 Februar 2025

År 2025 bliver året, hvor arealomlægningen under den grønne trepart skal afklares. Den proces kommer til at ændre landskabet og der vil ske en del byttehandel af jord. Det giver desuden mening at tænke VE ind i den arealomlægning, da det tager af størrelsesordenen 25-30 år at skabe urørt skov og varigt rent drikkevand. VE kan være netop det, som komplementerer den Grønne treparts svage punkter.

Set ud fra et energiforsyningsperspektiv, så er der behov for store vindmøller. Men, det er netop det, som er sværest at indpasse pga. stor borgerutilfredshed og naturinteresser. Man kan dog ikke på forhånd konkludere, at det er umuligt at indpasse store vindmøller.

Eftersom vedvarende energi i en skala svarende til energiforbruget i Assens Kommune vil være meget indgribende, så mener DN Assens, at borgerinddragelse bør være allerførste skridt i processen. Det kan ske ved en foroffentlighedshøring efterfulgt af et spørgeskema. Målet er dels at lokalisere det område, hvor vindparken vil være mindst indgribende, og dels at undersøge potentialet for frivillig til og fra flytning.

Det er vores vurdering, at fordelene ved en stor vind park kan opveje ulemperne, hvis areal udfordringer kan løses i sammenhæng med den grønne trepart under hensyntagen til de berørte ejendomme.

Nedenfor beskriver vi konceptets baggrund og mulighederne i mere detalje.

Baggrund

De nationale og internationale planer for den grønne omstilling via Gigawatt havmølleprojekter er under stigende pres. Også solar energi lider under lave markedspriser pga. for stor samtidighed i elproduktionen. Eftersom de landbaserede vindmøller er forholdsvis små i hele Danmark og endda også aldrende, så er der opstået et markeds-mæssigt fundament for nye store landplacerede vindmøller. Der arbejdes i 2025-2026 ganske vist videre på

alternative finansierings modeller for havvind. Det ligger dog fast at den forventning som havmølleparken Thor skabte omkring havvind på markedsvilkår, ikke vil ske i det omfang man havde lagt op til. Der er ikke afsætningsmuligheder for den mængde hav-vindstrøm som var i udbud. De fejlslagne havmølle udbud viser, at VE udbygning på kommercielle vilkår er begrænset af efterspørgsel på grøn strøm og derfor kun kan ske i mindre skridt. Det kunne være 500MW af gangen eller afstemt af forhold til afsætningsmulighederne for power-to-x produkter.

I januar 2025 nåede elbilsalget i Danmark 64% efter at have opnået lige over 50% for hele 2024. Denne udvikling øger elpriserne i aftentimerne og det er netop de timer, hvor store vindmøller på land i gennemsnit er mest effektive. Store landbaserede møller giver den højeste elproduktion i aften timerne og det er netop hvad der er behov for. Solar energi giver i modsætning til landbaseret vindkraft ikke forsynings sikkerhed i vinterhalvåret. Med andre ord, man kan ikke opnå forsynings sikkerhed via solar energi om vinteren pga lav produktion. I vinterhalvåret kan man kun opretholde en power-to-x produktion via flere vindmøller. Solar energi er et fint supplement i sommerhalvåret, hvor der er mindre samtidighed i strømproduktionen på vindmøller.

En massiv udbygning af solar energi vil optage store landarealer, hvorimod vindmøller mere indirekte optager areal.

Hvordan kommer vi så igang ?

Det første problem er at finde et egnet område. Dvs et område hvor store møller kan skabe en værditilvækst uden at det skaber uløselig lokal modstand.

Med andre ord, findes der et område hvor den lokale modstand kan kompenseres med frivillige ordninger, som er bedre end dem, som værditabsordningen giver mulighed for ?

Hvis man undersøger fleksibiliteten på boligmarkedet i kommunens landdistrikter, så kan det være vejen frem.

Ud fra den offentlige debat omkring vindmøller er det tænkeligt at der findes tilstrækkeligt mange *vindmølle forkæmpere*, som kunne tænkes at være potentielle tilflyttere. Det, som vi ikke ved, er, om der findes områder, hvor hovedparten af de lokale er parat til nye græsgange. Er der områder, hvor boligejere er på nippet til at sætte der bolig til salg ?

Antallet af boliger til salg på boligsiden giver et fingerpeg, men det er et øjebliksbillede. Målt over en 5-10 års horisont giver boligsiden ikke svaret. Det kan tænkes at infrastruktur, nedlagte dagligvare butikker, nedlagte skoler og demografien gradvis vil gøre et område mindre attraktivt og hovedparten af de lokale egentlig er ved at være parat til at fraflytte området, men har blot ikke taget aktive skridt, fordi man ikke har lyst til salgsprocessen.

Hvis det er tilfældet, så kan området været et potentielt vindmølle område.

Den hurtigste vej frem, er at lave bruger-undersøgelse iblandt borgerne for at få et overblik over villigheden til at flytte, når formålet er at finde plads til store vindmøller.

Hvis undersøgelsen munder ud i at der er kan findes et område, hvor til og fra flytning kan balancere, så er det tid til at handle, fordi den grønne trepart giver mulighed for at omdanne landbrugsreal til natur og derved skabe en større omkransende zone omkring vindmøllerne.

Gevinst: Hvis kabalen kan gå op, så vil det lette den kommunale planlægning på en række punkter, fordi man eliminerer usikkerheden omkring indplacering af mere vedvarende energi. Hvis målet for VE kan indfris på den måde, så bliver Assens et bedre sted at bo for alle, fordi der bliver ro om et emne, der ellers bringer følelser frem. Ejendomspriserne stabiliseres i resten af kommunen og strategien vil afspejle sig positivt over en bred kam.

Når man har fundet frem til et område

Hvis forundersøgelsen leder til at der findes et egnet område, så kan man forstille sig flere modeller for det videre forløb. En model med omlægning til natur omkring de fremtidige vindmøller, hvor finansieringen hovedsageligt baseres på den grønne trepart. En anden model er fortsat landbrugsdrift i området omkring møllerne.

I hvilken grad den grønne trepart kan hjælpe VE på vej er i skrivende stund uklart. Parterne i de lokale treparter kommer til at diskutere det emne og vi forventer forskellige holdninger.

Oven i det, er det sandsynligt at det bliver vanskeligt at skabe store områder af urørt skov uden en midlertidig indtægtskilde, som er større end fritgående

græssende dyr. Eftersom CO₂ bindingen i urørt skov opbygges langsommere end i produktionsskov, så er der argumenter for, at VE midlertidigt bør kombineres med etablering af urørt skov for at forbedre CO₂ regnskabet på den korte bane. Man kan se det som stik mod hensigten, men ny urørt skov vil dannes over 25-30 år og det er netop driftsperioden af et VE anlæg. Forbedret biodiversitet vil på den lange bane kræve urørt skov og vindmøllers negative påvirkning af biodiversiteten per sparet CO₂ per benyttet areal enhed er bedre for vind end solarenergi.

Under hensyn til ovennævnte forhold ser vi i DN Assens at et samlet vindmølle projekt som den bedste løsning. Dvs. vi forestiller os et område omkring vindmøllerne, som får lov til at udvikle sig til natur med græsning. Efter 25-30 år fjernes møllerne og derefter vil området kunne betragtes som urørt skov. Hvis området ligger centralt i et vandopland, så vil området med tiden kunne levere renere og renere drikkevand.

Denne model betyder samtidig at de ejendomme som ligger i randområdet på den lange bane vil blive beliggende nær et attraktivt naturområde. Derfor vil der fortsat være et incitament til at holde disse vedlige. Jo større det udpegede område er, desto bedre vil området kunne kompensere for stærk kommerciel udnyttelse af andre områder.

Vedvarende energi udnyttelse som led i langsigtet naturgenopretning betyder at området bidrager til økonomien i den fase, hvor naturværdien opbygges. Samtidig bedres drikkevands ressourcen. Modellen giver derfor en på mellemlang sigt økonomisk og forsyningsmæssig gevinst og ultimativt forsyning og naturværdi. Dvs strategien baserer sig på multifunktionel areal udnyttelse.

Vurdering af kollisions risici for fugle og flagermus

Vindmølleprojekter skaber gang på gang svære konflikter. På den ene side sker der kollisioner mellem vinger og fugle/flagermus. På den anden side vil blive skabt bedre livsbetingelser for en række arter. Målt på størrelsen af bestande giver vindmøller placeret i natur sandsynligvis fordele forudsat møllerne ikke befinder sig i en trækrute.

Givet antallet af gæs vil det være umuligt at undgå at gæs flyver i formation i en højde, som er sammenlignelig mellem møllehøjden. Tilgængæld flyver de samme gæs så hyppigt, at man må formode at de lærer at undvige møllerne. Det må alt andet lige være nemmere at lære en stor fare end mange forskellige mindre farezoner.

Når man samler møllerne vil disse danne stærkere turbulens og støj, som vil fortrænge eller advare fugle og flagermus om at der er en fare. Flere vindmøller vil danne et samlet område, som flyvende individer vil opfatte som forstyrret. Sandsynligheden for at de centralt placerede vindmøller i parken skaber en kollision er mindre end for en yderligt placeret mølle. Derfor vil det dræbte antal individer være mindre end hvis de samme møller placeres individuelt med større afstand.

Dertil kommer at turbulensen på læ side af møllerne spredes horisontalt og vertikalt og vil påvirke alle flyvende individer og implicit advarer at her er en fare. Ethvert flyvende individ som nærmer sig området fra læ side vil mærke turbulensen og høre møllerne. Jo tættere de flyver på vindmøllerene desto stærkere turbulens og lyd.

Man kan næppe undgå drab på vindsiden. På vindsiden vil der være større kollisionsfare, men kun i den yderste række møller, fordi der ikke er turbulens men dog lyd.

Lyden fra vingernes passage af tårnet forplanter sig alle retninger og er meget karakteristisk og kraftigere, når der er flere møller samlet. Det burde betyde at nogle arter vil opfatte lyden som et faresignal.

Med tiden vil de nye store møller udkonkurrere gamle mindre møller, som er placeret rundt omkring i landskabet. Det samlede antal kollisioner per produceret MWh vil derfor blive reduceret.

Man kan således argumentere for at påvirkningen af bestande af vindparker i natur giver et bedre forhold mellem kollisioner og produceret mængde energi.

Det knap så gode alternativ til vindmøller i natur

Hvis det viser sig svært at finde et egnet område indenfor rammerne af den grønne trepart, så er fortsat landbrugsdrift sammen med vindmøller et alternativ. Økologisk drift vil kunne lede til langsigtede fordele fremfor konventionelt landbrug.

Overskuddet fra strømproduktionen bør kunne finansiere økologisk landbrugsdrift.

Planlægning og udnyttelse af området

Det er vigtigt for effektiviteten af store møller at de placeres sammen og derfor er det optimalt at udpege et sammenhængende område. Der bør ikke være boliger inden for 6 x totalhøjden. I nærområdet (uden for 6 gange totalhøjden) kan man forstille sig fraflytning og tilflytning for optimal borger tilfredshed. I dette område bør der vokse træer af moderat højde for begrænse synligheden af møller på lidt længere afstand.

Sammenfatning

Set fra DN perspektiv så opnår Assens Kommune med den skitserede plan en række vigtige gevinster både på den korte og lange bane. Vindmølle området bliver i første omgang ikke strengt beskyttet, men naturværdien vil blive øget over 25-30 år, så området til den tid vil kunne kvalificere til at være strengt beskyttet. Derfor er det ikke helt så afgørende for DN om det ene eller andet område udpeges som vindmølle område. Det vil dog være en fordel, hvis området beliggende centralt i et passende stort vandopland og giver en god dækning af dette. Det vil også være en fordel at udpege et område, som skal have færre husdyr for at indfri nitratudlednings målene.

Assens Kommune har høstet en del af de lavt hængende frugter mht. dannelse af natur i vådområder. Det tager længere tid at skabe naturværdi i et område med moderat kuperet terræn. Det er derfor også dyrere og netop derfor bør den Grønne trepart bruges som en katalysator til at omlægge landbrugsareal til en kombination af natur og midlertidig vedvarende energi.

Jo flere år intensivt landbrug fortsætter i alle vandoplande desto dårligere bliver fremtidens drikkevand. Den langsigtede værdi af at sikre drikkevandet i et vandopland er meget stor.

Derfor ligger der i den skitserede plan en klar og langsigtet multifunktionel areal anvendelse ud over det energiforsyningsmæssige bidrag til klimastrategien.